

Vegyes tartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Majelen:
hetenkint egyszer, csütörtökön.A szerkesztő lakása:
„Pestvárosánál” 6-ik szám alatt.Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és melléletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 kr. számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:
a háromhasábos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszöri-
nél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.
Kiadóhivatal:
Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekben, hova
az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Tisztujtás előtt.

I.
A tisztujtás közeledte különböző reflexiókra ad nekünk alkalmat, reflexiókat említtünk s azért kérjük a tisztelt olvasót, ne keressen ezen szerény sorokban recriminációkat melyekre távolról sem gondolunk; csak visszaemlékezések ezek s ha papírra tesszük őket, jó szándék vezérel minket. A történetnek „Die Weltgeschichte ist das Weltgericht“ egyik feladata és megbecsülhellen jótéteménye az, hogy népek és nemzetek azt olvasson ne csak új erő merítsenek a küzdelemre és halladásra a régi dicsőség és nagy tettek emlékéből, hanem hogy a szemök elé tárjék hiábák és ballépéseken is okulva, azokat jövőben elkerüljék; ha pedig népek saját történetükből tanúságot meríthetnek, mi-ért ne tehetné ezt egy megye közönsége is ha — ugyan nem Klio érzélpajain hanem egy szerény vidéki lap hasábjain — regisztrálva találja a szenvedély hevében elkövetett hibákat.

Az 1872. év február havában történt, hogy élénk mozgalom mutatkozott Torontál sártengerén, egymást követték a habarásban lubiczkolva s a kátyukban döcögve a különböző járművek, a kocsin utazó megyeatyát (ad normam: honatyá) oly érzés fogta el, hogy vagy vele megyen az egész bassahidi Ueberland, vagy ő maga is ott marad nyárig az uton; a másik oldalról merész argonauták úsztak le Temesvár felől és daczoltak a Begacsatorna iszapátönyaival, és mindenkinek, jött bár hirtelen, szekerem avagy deryeglyén — szeme az igért földje Nagy-Becskerek felé volt irányozva, hol számos tiszt állomások gomba módra termetek. Az argonauták czélfja nemes volt, egy tagadhatlanul jeles hazafi (emlékének mi is tisztelettel adózunk) iránti ragaszkodás vezérelte őket, de a rajongásig menő ragaszkodás által melylyel iránta viseltek, elváltattak; hogy megválasztását biztossá tartsák a „superos flectere si nequeo acheronta movebo“ elv szerint eljárva, szem elől tévesztették a megye, a közigazgatás, de sőt talán mondhatjuk a haza érdekét, pactáltak meg nem gondolva a következtéseket, s ime hat évig sinlette a közigazgatás és sinlette Torontálnak nem egy szép vidéke a pactumok következtéseit.

Régi igazság az, hogy minden intézmény annyit ér mint a mennyit azon tényezők érnek, melyek benne közreműködni hivatják; a sokak által oly rossznak híresztelt megyei közigazgatás is jó vagy rossz a szerint a minő egyénekből áll tisztikara; tekintünk szét a megyékben, látni fogunk ugyan megyében s hasonló viszonyok mellett járásokat melyekben tűrhető utak, ezek mellékén szép ültetvények, aközségekben olvasóegyletek, a törvénynek megfelelő iskolák, értelmes jegy-

zők, derek előjárók találhatók; nézzünk a szomszédba s látni fogunk nyár közepén is a kátyuk, gödrök és vágások miatt járhatatlan utakat, a faiskolákban csemeték helyett kórot, a községben találunk tehetetlen és megbízhatlan előjárókat, demoralisált, de sőt a magyar állameszme iránt ellenséges indulattal viseltető embereket, dülledező iskolákban olvasni alig tudó tanítók vesszője alatt boldog tudatlanságban nevelkedő gyermekeket. Való igaz, hogy ezen dolgok leginkább attól függenek, hogy minő ama járás avagy község lakossága és értelmisége és minők vagyoni viszonyai, de tagadhatlan az is, hogy mindezek előidézésében igen nagy tényező a járásbeli a ki kell hogy lelke legyen járásának; azért gondoljuk meg ezeket és óvakodjunk lehetőleg a hibás választásoktól.

Nincsen oly megye az országban melyben ne történtek volna hibák a választásoknál, hiszen történetik elég hiba a kinevezéseknél is, megtörtént már nem egyszer, hogy nem eléggé képvisített és arra való egyének megválasztattak azért, mert egyik vagy másik hatalmas vagy befolyásos családdhoz tartoztak — mely családra az uralkodó pártnak vagy pedig a főispánnak szüksége volt, de hogy betöltendő tiszt állomások számszerint egyes nemzetiségeknek engedtesse az át ad libitum — ezen eszme csak is a párt harc és szenvedély hevében Torontálnak talált megtestesülésre, s úgy hisszük ezt nem is irigyli tőlünk senki.

Igénytelen soraink bevezetésében érintettük hogy nem akarunk recriminálni s tartózkodunk volna „renovare dolorem“, ha ismét holmi fusionális eszméről nem értesültünk volna melyek — a mind mondják — a megye északi láthatárán felmerültek, nem félünk ugyan egy cseppet sem ama eszme megtestesülésétől, nem félünk a netáni kísérletől, mely az 1872. évi ha tán el is hibázott de mindenesetre imposans manifestációnak gyarló paródiája volna. Azt is megmondjuk hogy mi okból nem félünk az állítólag tervezett pactumtól.

Hat év előtt midőn a megye közönségének nagy része egy férfi körül sereglett s kész volt sokat áldozni hogy őt a megye választott kormányzójának székébe ültesse, meg volt az alany a ki körül csoportosulni — tekintve tagadhatlanul jeles tudomány képzettségét, bő tapasztalatait, önzellen jellemét s a haza ügyéért szenvedett nélkülözéseit — lehetett; de ma ily alany nem áll a pactumot állítólag tervezők rendelkezésére, ez egyik oka annak hogy nem tartunk a pactumtól, de van még egy, ez pedig azunk fontos körülményben rejlik hogy míg egy részről 1872-ben a megyében két — egymással éles ellentétben álló politikai párt létezett, s az értelmiség is két részre volt osztva, ma — hála a gondviselésnek — Torontálnak nincsenek politikai pártok, de talán

azt is állíthatjuk hogy még személyes pártok sincsenek, az értelmiség ma a közigazgatás javítását kívánja és ezt tartja a fő feladatnak s ha egyik vagy másik egyén körül csoportosul ezt nem annyira személyes rokonszenvből teszi mint inkább azon meggyőződésből hogy jelölje valóban képes megfelelni a reá ruházandó feladatnak. Politikai pártok a megyében nem lévén a megye értelmisége minden oly kísérletet mely egyes emberek jogosulatlan ambíciójának kielégítése végett, holmi fusiok árán a képtelenek és megbízhatlanok seregét akarná a megyei hivatalokba behelyezni — bizonyon a megérdemelt vizsztatásban részesíteni; azért is meg vagyunk győződve hogy az állítólagos fusionális eszmék hajótörést fognának szenvedni a megye intelligenciájának józanságán és hazafias érzelmén; azok kiknek agyában ama eszme megszülemlett úgy látszik még nem ismerik eléggé Torontál értelmiségét még nem látták nagyobb számban együtt a zöld asztalnál ezen értelmiséget, melyben hazafiság, értelem, tekintély és vagyon oly mérvben van képviselve mint kevés megyében az országban s melyre Torontál méltán büszke.

Van azonban még egy tényező is melyet a restauracionális terveknek számításba kell vonni s ez a kijelölt bizottság, pedig ennek is csak lesz egy szerény szava a választásokhoz, s ez alig fogja sanctionálni a tiszt állásoknak pactumok utján elajándékozását és nemzetiségek szerinti felosztását.

Igy lévén meggyőződve azt hisszük hogy ama fusionális eszmék feletti melyeknek hire idáig eljutott, de melyek úgy hisszük a tervezett stadiumán túl haladni nem fognak napirendre térhetünk, annál is inkább mert feltesszük a tervezőkről hogy ők maguk is elejtendik az eszmét ha jobb meggyőződésük szavára hallgatandnak, ezt felbreszteni volt czélunk s ezután inkább azzal kívánunk foglalkozni hogy a tisztviselői qualificioról ezen lapok hasábjain általánosságban elmondott nézeteinket részletezzük s tüzetesebben elmondjuk hogy minőnek gondoljuk mi ama több ízben hangoztatott qualificiót, de erről minthogy tér és időből kifogytunk, a jövő alkalommal szólándunk.

Torontálmegye felirata a képviselőházhoz.

Mélyen tisztelt képviselőház!
Ujabb időben és az idén ismét az ország nagy részében, de különösen Torontálmegye területén pusztító rozsda lépett fel, s egyes vidékeken a búzatermést váltakozó mérvben megkárosította, többé kevésbé tönkre tette. Ezen romboló csapás a mezőgazdaságot elannyira sújtja, hogy ily rendszeres ismétlődése tökéletesen aláassa a nemzetgazdasági létet, megtámadja az összvagyon, az ország adóalapját.

S mindezekkel szemben mindekkoráig csekély, mondhatni semmi intézkedés nem történt, hogy egyrészt tudományos vizsgálódások vagy gyakorlati észleletek alapján megállapítható volna, vajjon a búzarozsda oly veszélyes elem-e, melynek keletkezése a természetben, például a kedvezőtlen időjárásban fekszik s így emberi erő által el nem hárítható, avagy oly növényi betegség és mezőgazdasági baj-e? mely ellenszerek alkalmazása, illetőleg az okszerű gazdálkodás útján orvosolható?

És másrészt, ha elemi csapás! akkor a különben is igen sújtott adózó honpolgárok s a közigazgatás érdekében tényszerű lépések, hogy az általa okozott károk ily rendkívüli eseteiben, — némi enyhítésül, — adóelengedésnek helye adassék, s az 1876. évi XV. t. cz., 49. s következő szakaszainak kedvezménye, a törvényhozás által erre is kiterjesztessek; — míg ha nem elemi csapás, de egyéb elhárítható baj, az esetben, miután az országos dimenziót vesz, rendszeres megújulásával a legfenyegetőbb alakot ölti, mint elhárítására leghivatottabb fórum, a magas kormány volna hivatalba sűrűs és hathatós intézkedést tenni annak elfojtására, s megújulásának eljöttéig, épen úgy: mint hason természetű mezőgazdasági országok bajok elnyomásának ügyét, kezébe vette s országos költségen eszközözi.

Ezeket szem előtt tartva, Torontálmegye közigazgatási bizottsága nála benyújtott eziránti javaslat folytán, a megye szolgabírát a folyó évben tapasztalt búzarozsda károsodások községenkénti felvételére utasította, mi megtörtént, a rozsda kár terjedelméről szóló szolgabírói jelentések tárgyalatvan előtűnik az, hogy Torontálmegye területén a búzarozsda ezen éven is jelentékeny pusztításokat tett, s hogy a csapás általánosan lesújtának nem mondható onnét van, mert némely vidékeket egészen megkímélt, másokat csak késő lepett meg, midőn a gabonafejlődés már előre haladottabb volt s azon teljesen erőt nem vehetett, még is nagy területek azok, melyeket egészben $\frac{1}{3}$ -ad, $\frac{1}{2}$ s legtöbbször $\frac{2}{3}$ -ad rész termésében károsított! E szolgabírói jelentésekből megállapítható, hogy az antalfalvi, perlaszi, alibunari, neudorfi és ó-bessenyői jársok területén a rozsda épen nem, a pancsovaiban alig említésre méltóan mutatkozott, tehát a volt határvidékek földmívelői s az ősmegye egyik jársára attól teljesen mentve voltak; — kisebb mérvű volt a bánlaki, zichfalvi, párdányi, nagy-kikindai szolgabírói jársok Nagy-Becskerek s Nagy-Kikinda városok területén, — erősebb a nagy-becskereki, szentgyörgyi, török-becsei, mellenczei jársokban, — már jelentékeny pusztított a n.-szat.-miklósi, b.-komlósi, mokrinai jársok területén, s legnagyobb mértékben a zombolyai, billéti, cseneji és perjamosi szolgabírói jársokban, a törökkanizsai szolgabíró pedig a rozsda károk arányának meg nem állapíthatását jelenti. A községenként kimutatott károk összegeztetvén kitűnik, hogy tizenhárom járásban 138.663 $\frac{1}{2}$ hold búza, 1243 hold árpa és 7122 hold zabvetés esett a rozsda kár áldozatul. A rozsda eredete, fejlődése s továbbterjedése okául azonban a szolgabírói jelentések, úgy az egyes községek nyilatkozatában határozottan az időjárás, a légmérsék-változatok, a kód stb. állíthatnak, s az tisztán elemi csapásnak jelezteik, melyet megakadályozni lehetetlen, míg az enyhíthetősére netán szolgálható módok a földmívelő nép előtt ismerve nincsenek, s e mezőgazdasági veszedelmes baj ma egyáltalában orvosolatlan.

A betérjesztett szolgabírói jelentések ada-

TÁRCZA.

Bem apó.*)

Szép, virágos Ázsiában
Áll egy bús sir; s nem hiában
Ólekezik halmán, ormán
Czipruslomb és zöld borostyán.

Cserlevél is nem hiába
Hull a búsze fáról rája:
Mert sok évi nyugalomban
Nagy, dicső hős nyugszik ottan.

Már nem nyugszik: nyugodott csak!
Bús, borús álmai voltak.

* Alkalomszerűnek tartjuk e remek költeményt lapunk olvasóival is megismertetni. A hazajók szabadságért hősi harcot harcoló török testvérek felségelésére megyékben is több helyen rendeznek estélyeket és hangversenyeket. Ily alkalomkor illebb és hatásosabb szavalmányt nem találhatnánk Thaly „Bem apó”-jánál. (Szerk.)

S im egyszerre Duna mellől
Vad morajtúl föld megrendül.

Vad morajtúl — harci zajtúl
Duna s tenger partja zajdúl;
Kárpátoktól a Balkánig
Ezer ágyu felvillámlik....

Ágyudörgést tenger habja
Föld ölének tovább adja;
Még a messze Ázsiában
Is dühöng a föld gyomrában.

Orosz ágyuk dörgő hangja —
Bem apó azt csak meghallja,
Még a sirban is meghallja, —
Nincsen tőle nyugadalma!

Az az ágyu, az a bomba,
Dörgött egykor Lengyelhonba!
Varsóban, Osztrólenkánál,
Erdélyben is — Segesvárnál!

Mikor muszka ágyu dörrén:
Bem apó, héh! hogy pihenjen?
Lengyel, székely sugdos, mozdul:
Bem apó hamva megfordul!

Nyílik a sir éjféltájban
És kiszáll Ő, ködruhában;
Kiszáll a „kis szürke ember”:
Föl csatára magyar, lengyel!

S szürke ember éjnek éjén
Szélként száguld szürke ménjén
At tereken — tengereken,
Székelyföldi nagy hegyeken....

Öreg székely nyughatatlan:
Bem apó láttam álmomban!
Szürke ménen, ködruhában,
Muszka ellen rohantában.

És látják őt, szerteszéjjel
Mindig többen, s minden éjjel.
Bem apónak kodalakja
Székelyeket hívogatja.

Hívogatja — riogatja
Orosz ellen véres harcra,
Ojtozon át Moldovába —
Muszka császár boszujára!

Ekként a kis szürke ember
Álmukból ezeket felver,

Minden éjjel inti, hívja:
Föl, fegyverre! csatásikra!

És ha Bem hív, — ki ne menne?
Igaz székely az nem lenne!
Megyünk, megyünk, öreg apó, —
Nyergelve már a csatol.

A csatol már nyergelve,
Öltözünk immár fegyverbe;
Trombitaszó ha megharsan,
A hős székely lóra pattan.

Öreg apó, állj élünkre,
Vezess mi ellenségünkre!
Hadd lehessen — isten áldva —
„Székely támad: muszka bánja!”

S majd ha muszka meg lesz törve,
Magyar, lengyel egyesülve:
Bem is visszatér sirjába....
Akkor lesz csak csöndes álma!

Thaly Kálmán.

taiból a megye bizottsága teljesen meg van győződve a bűzorosza veszedelmének jelentőségéről, s méltatja e megye földművelő közönségének alapos aggodalmát, magáéva teszi annak orvoslása iránti óhaját, kívánságait, melyek különösen is a zombolyai, eszeji és billéti járárok földművelő közönségének e tárgyban Zombolyán 1877. évi július hó 29-én tartott értekezletéből ide betérjesztett emlékiratban oly irányban nyilvánulnak — hogy a bűzorosza országos kérdéssé léteztetvén, egyrészt a magas kormány gondoskodása és felügyelete alá helyeztessék, másrészt pedig mint elemi csapás után, az 1876. évi törvény-cikk IV-ik fejezetében megállapított fődádó elengedése a törvényhozás után reá is kiterjesztessék.

Minélfogva azon alázatos kérelemmel járulunk a melyen tisztelt képviselőházhoz: hogy a fentebbiekben körvonalozott bűzorosza csapás elharapódzásának bármely módon orvoslása, és illetőleg a mennyiben ezen baj a megejtendő nyomozások folyamán valóban elemi csapásnak bizonyulna, — fentidezített t. cz. IV-ik fejezetének a bűzorosza károokra leendő kiterjesztése iránt törvény útján intézkedni kegyeskednék.

Kelt Torontálmege bizottságának Nagy-Becskerek városában 1877. évi augusztus 16-tól kezdve tartott rendkívüli közgyűléséből.

Torontálmege közönsége nevében:

Dániel János s. k.,
alispán.

A párbaj ellen. *)

I.

A párbaj.

Mielőtt a tisztelt közgyűlés előtt fölfejténém e tárgyban nézetemet, előre ki kell jelentenem, hogy nem hozok föl új eszméket, sőt ellenkezőleg, éppen a számtalan, még élő példák, kimondott elvek és a saját tapasztalataim kivonatát kívánom előterjeszteni s azokból egy elvet levonni, a mi a társadalom jelen helyzetében lehetőleg a becsület garanciáját képezzék. En nem végezni, nem határozni, csak kezdeni akarok, illetőleg szükségesnek velem e darázsfejszket megfoglatva vita tárgyává tenni, és pedig nem úgy, mint eddig történt, két extrem alapon, melyek egyikét csupán a törvény, másikat csupán a preszionalis lovagias elvek képezték; nézetem szerint itt alapul mindkettőt föl kell venni s mindkettőt fölülemelve, a kettőből egy használható alkotni s az erős társadalom kezébe egy erős szabályt adni a végből, hogy önönmagát becsületében megvédhesse.

A párbaj alapjában véve egy igen lovagias és vallásos elven nyugodott; a hol a tények földterítésére szükséges bizonyítékok hiányoztak, hol a bíró igazságosan itéleti képtelen volt, ott az ügy elődöntését a mindentudó és igazságos Istenre bízták, párbajt vívatván a felekkel. Ez volt a párbaj mint istenítélet. Volt ebben valami magasztos; mert a talán gyöngébb, de igazságos ügyű fel tudván, hogy egy igazságos ítélet kimondásáért küzd a mindentudó, a bírói testület s gyakran a király előtt, bizonyos lelkesültséget és edzetséget nyert, míg ellenben a tán erősebb, de igazságtalanságának tudatával bíró ellenfél egy zsbabaszt, sőt lesújtó érzelmenek lett alavetve, a mely behatások az igazért küzdőt gyakran oly fölnyílnel látták el, hogy csakugyan érvényesíthette ítéletileg igazságos ügyét.

Ez volt a vezérelv, a mely megállapította az oly mély gyökeret vert s talán még sok ideig ki nem irtható párbajt.

Az ítéletnek ez a neve átment még a tulajdonjogi pörökre is, nem tévén különbséget a vagyon-, vagy a becsületbiztonság elleni vétségek kezdésében sem, s ez minden ügyletben, ahol bírósági javaslatba lett hozva, föllebbezést nem tűrő, a jelenlegi esküdtszéki elveknek megfelelő végítélet emeltett.

Az előbb említett kiindulási alapot bonczolási alá véve, kiténik három fővel, u. m.

1-ször: A bíróság nem akarván igazságtalan lenni, nem vállalt magára oly ítélethozást, a melyet nem képes indokolni; de még sem akarta elismerni azon elvet, hogy inkább bűnösök maradjanak büntetlenül, mint egy ártatlan szenvedjen. Előállította tehát az istenítélet elvét.

2-ször: Föltételeztetett az akkori elvek alapján, hogy a fegyverforgatás oly tudomány, a melyet minden honfiai tudnia kell, már azért is, mivel hazája védelméhez azzal járulni köteles. De volt még egy fontos körülmény, és pedig a vallásos rajongás, a mi erős meggyőződést nyújtott az igazságtalanságok ellen, hogy győzni fog, míg amazit lehangozta.

Ez a misztériózus hatalom a fölvilágosodás következtében megdült s a rája alapított elv is elenyészett.

3-ször: Fejlésztetni törekedtek vele a háttorságot és a férfiaságot.

Ezekben följeltem vélem látni azon elveket, melyek a párbaj eredeti alapját képezték. — De vegyük most fontolóra azon elveket, a melyek a társadalom existenciájára válságosan hatnak.

1-ször. A párbaj bizonytalan kimenetelű lévén, az ártatlan bűnhődhetik.

2-ször. A bűnös nemhogy büntetlenné, ellenkezőleg egy győzelem esetében még egy bizonyos nyumbust szerez magának.

3-ször. A szenvedélyességnek, ha bátorsággal párosul, alkalom adatik bizonyos presziót gyakorolni környezetére, ha elvek s érvekkel nem, hát fegyverrel, és rendszerint azok, a kik ez elven haladnak, a vivásban a leggyakorlottabbak, és ebből kifolyólag leghidegvérűbbek lévén, a valószínű győzelem eleve látható.

4-ször. A párbaj erkölcsileg nem sujt soha; a párbaj csak elenyészett egy becsület-ügyet, és ha a sértőt a párbajon túl van, rehabilitált tagja a társadalomnak, a nélkül, hogy megbélyegeztetnék, avagy eljárása csak rosszlatnák is.

5-ször. Nem lehet többé az illetőnek szemére dobni eljárását; mert a párbaj után minden ilyenmű inszultusokért a párbajnál résztvevő felelősek.

* * *

A törvény a becsület-ügyben.

A párbajnál eszerint ismert hátrányos pontokat tekintetbe vévén, a törvénytudósok azon elkerülhetlen szükségnek adtak kifejezést, miszerint egy oly törvény alkotandó, mely a párbajt szigorúan kizárja, s hogy a törvény valamint a vagyonbiztonság, egy a becsület-sértések ellen is nyújtson kellő biztosítékot. Ezen magasztos elv előtt meghajlott, mondhatni, az egész társadalom, ugyannyira, hogy valamint a polgári, úgy a katonai körök is a törvénykönyvekbe a párbajt mint büntényt foglalták be.

Meg is nyugszik abban mindenki, hogy, ha egyszer a törvény garanciát nyújt a becsületért, a párbaj eltörölve legyen, sőt a törvény iránti tisztelet eszköztessék az által, hogy a párbajvívók szigorúan sujtassanak.

Hanem mielőtt meghatározzunk egy büntetést, határozzuk meg annak kezdetét is, hogy ne kelljen összeütközésbe jönnie a társadalom nemesebb érzelmével a büntető hatalomnak és hogy ne legyen kénytelen egy lovagias egyén se, hogy a törvényt kijátsza. Egy szóval, mutassa ki a büntető hatalom tényleges hatalmát a rakoncátlanokkal szemben oly módon, a mely azt a tapasztalatot nyújtja a becsületre érzékeny egyéneknek, hogy: mellőzhetem az eddig szükséges rosznak vélt párbajt, mivel a törvény garanzitza becsületemet.

De itt felelszik az a szirt, a melyen minden ez eszméért küzdő hajótörést szenvedett; itt a munkára kész kéz lehanyallik, az ész megáll és gyarlóságunkban azon tapasztalatra jövünk, hogy az emberi ész éppen az emberi becsület védelmében legtehetősebb és hogy ezt a drága kincset humánus és morális alapon megóvni képtelen.

De nem lévén ezölöm hosszas elmélkedésbe bocsátkozni, visszatérek tárgyamhoz.

Ha a becsületértés fogalma oly határozott alakba önthető volna, mint pl. a csalás, lopás, sikkasztás, emberölés stb. büntényei akkor könnyű volna a bíróság dolga, de mivel a hanglejtést már magában törvénybe foglalni nem lehet, a mi pedig sokszor lényege a sértésnek; továbbá, minthogy egy könyvtár sem volna képes magába foglalni a sértésre képes kifejezéseket; végül mivel egy esetleg bebizonyított sértés büntetése is oly enyhe, hogy abban csak neveltségességet s nem elégteltet talál a sértett; a becsület garanciája nem lehet oly nagyfokú, a mint azt egy becsületre féltékeny egyén fölfogása megkívánna.

De van még egy, a mi legfontosabb a törvényre való utalásnál a becsületügyekben, és pedig az, hogy míg a párbaj elve a bátornak s szenvedélyesnek nyújt előnyt, addig amaz a gyáva rakorezállanságát fódózi; nem félvén az illető attól, hogy rágalmozó száját egy kard éle másalakuvá teheti, avagy a más becsületének gyalázásában fádadozó főt egy kis golyó a másvilágon helyesebb nézetekre terelheti; igen, egy gyávának előny, mert az marangolja a más becsületét és ha lovagiasan felelősségre vonatik, a törvény köpenyét vonja magára s ekkor ugyan minő elégteltet jut a sértettnék? Egy pof pl. 5 forint; hát ez elég-e a megsértett becsületért? Válaszoljon mindenki önmagának.

De van még egy másik, sőtét oldala ezen elégteltetnek, és ez az, hogy csak a szegény sujtja, míg a gazdagot befolyása előre biztosítja a börtönbüntetés ellen.

Mindezekből mi eredményt vonhatunk ki: azt, hogy a törvény becsületbeli garanciájában nem lévén elég bizalom, mindenki (tisztlet a kivételeknek) egy sértést még nagyobb sértéssel torol vissza, és így az vagy tettleges-séggel vagy oly magasfokú sértésekkel végződik, a hol mind a két fél becsülete szenved, és oly eredményeket látunk elérve, amelyek a társadalmi összetartást csak lázítják.

II.

Az eddig elmondottakból azon meggyőződésre jutottunk, hogy becsületügyekben sem a párbaj, sem a törvény nem vezet az óhajott célhoz; mert míg az első a merészeknek s többször a garázda természetűeknek előnyt nyújt, a második a gyáva impertinenséket gyámolítja. A törvény relatív kifejezései nem állítanak föl semmi konkrét elvet, mely a sokféle becsület-sértésekkel szemben határozottan alkalmazható lenne, s így már azért sem vezet célhoz, mivel nagyrészt minden sértőt kifejezés sulya a fölfogástól függ (kivéven az egy-pár kifejezést, a mely magában a törvényben halványan bár, de mégis körülírva van) és így a bírói meggyőződésre szorult minden ítélet lényege, ez pedig baj mind a bíróra, mind a felekre nézve, mivel a bíró határozott törvényen alapuló ítéletet hozni képtelen, továbbá, mivel valamint a sértő, úgy a sértet sem képes előre meghatározni az elkövetett hiba

nagyságát; s ami a legfőbb hátránya ezen relatív fogalmakból összeállított egésznek, az, hogy ugyanazon sértés különbözőleg büntetetik, vagy míg az egyik büntetlenül megmenekszik, a másik ugyanazon hibáért, mint bűnös, elmarasztaltatik. És vajjon hol rejlik ennek az oka? Talán a bírói eljárás hiányosságában, vagy egyéb körülményben? — Igenis abban, hogy az emberi méltósági fokozat különböző; s ehhez képest a sértés mérve is különböző; holott a büntetőjog egyik főelve az, hogy mindenkit egyformának tart. Itt van a gordiusi csomó, ez a szirt, melyben az ész megakad.

Ha mélyebben behatolunk a büntető-törvénykönyvek alapszemléibe, azt az elvet találjuk föl mint vezérfonalat, hogy mentől mélyebb az egyén, aki büntényt követett el, annál szigorubbant büntetendő.

Szép és igazságos elv ez büntetőjogi szempontból, de becsületbeli alapon éppen nem mondhatjuk helyesnek; mert ez irányban, ha a méltósági fokot vesszük mérlegül, akkor csakis a bírói meggyőződés dönthet, holott elismert szabály az, hogy meg kell menteni a bírót azon kellemetlen helyzetétől, hogy kénytelen legyen egyéni meggyőződést alkalmazni az ítéleteknél; mert a bíró a törvényt alkalmazni, nem pedig magyarázni van hivatva.

Ugyanezen elvből kiindulva, Németországban a jogászok már is azt az elvet kezdik pengetni, hogy a párbaj ne legyen mint kriminális jelezve, hanem csak mint legfőbb 6 havi államfogsággal sújtható kihágás.

Ellenben a párbaj alaphatárát abban találom, hogy a ki sértést akar elkövetni, oly kifejezésekből is összetakolhatja azt, hogy tulajdonképen nem is képez sértést, s hogy preszióját érvényesítse, mindjárt az ellenfél bátorságára appellál, és ebből az következik, hogy magyarázás helyett rendszerint előáll a párbaj, nehogy a kihívót a fölvilágosítás következtében gyávának látszassék; sőt a hibás fél, hibáját eltakarandó, inkább hajlandó a párbajt valószínű mint oly eszközt, a mely nem itéleti el, sőt rehabilitálja.

És végül, mint már mondtam, a helyett, hogy a társadalom, a törvény, avagy bármely testület által roszalás fejeztetnek ki az ily egyén eljárása ellen, azt örökké újból rehabilitálva, a társadalom körébe újra meg újra fölveszi, mint méltó tagját.

Az eddigiekben följeltem velem ama két fő faktort, a mik jelenleg a becsület garanciáját képeznek; a miket elmondtam, mind régi igazságon alapuló tények; és ezekből utóbbra is azon meggyőződésre kell jutnunk, hogy a törvény a becsületre féltékenyeknek elég garanciát nyújtani nem képes; viszont a párbajt, mivel ferde alapon nyugszik, ésszerű kiegyenlítősi alapul elismerni lehetetlen.

Ezekből kifolyólag, mint a becsület-ügy hosszabb tanulmányozásának eredményét, bátor vagyok a következő javaslatot előterjeszteni s annak figyelembevételét kérni.

Megnyugodjunk ezen két szék között padalatti állapotban nem lehet, tehát ha a becsületügyi garanciák elégtelenek, a minthogy azok, lépjen föl maga a társadalom és keressen eszközt, a mely lehetővé teszi a feszélytelen társalgást, szorosán az illem szabályainak körletében, a netán mégis előfordulhatók sérelmek ellen pedig a becsület megvédésére oly biztosítékot nyújtson, mely a humanitás határait közi maradjon.

Minthogy ma már, mondhatni, nincs művelt ember, a ki nem volna tagja valamely körnek, egyesületnek vagy kaszinónak, tehát a legelészterűbbnek velem, ha az egyesületek állítanak föl saját hatáskörükben becsületügyi fórumokat s így minden egyesület maga örköd-jék tagjainak becsülete fölött.

Az eljárást pedig a következőképp vélném megállapítandónak:

1-ször. Az egyesületnek legyen egy állandó becsületügyi választmánya 5 tagból.

2-ször: Legyen egy minden alkalomra külön sorrendben kijelölt 12 tagu becsület-bíróság.

3-ször: Az utolsó fórum az egylet közgyűlése legyen.

* * *

A választmány teendője és hatásköre.

Az egylet közgyűlésén titkos szavazattal választ 5 rendes és 2 pótagból álló becsületügyi választmányt; a választmány saját kebeléből választ elnököt és alelnököt.

Ezen választmány képezi az egyesületnek állandó becsületügyi ellenőrző testületét, mely panasz esetén, de hivatalból is, ha tudomására jön, köteles minden az egyleti tagokat illető becsületügyet megvizsgálni, tárgyalni s elintézni, esetleg az esküdtszékek mintájára alakított becsületbírósnak fölterjeszteni; a kit a választmány fölment, annak az ügye befejezettnek tekintendő; a választmány büntető hatalma a roszalásban nyilvánulhat, a mi jegyzőkönyvbe ígandó.

A választmány fölmentő ítélete jogérvényes; ellenkező esetben a kör minden tagjának jogában áll, a választmány esetleges rosz eljárást a közgyűlés elé vinni, és ha a közgyűlés nem helyesli eljárást, a választmány azonnal leköszön s helyette más választatik.

A becsületbírósg hatásköre.

Oly súlyosabb ügyekben, hol a választmány nem tartja magát jogosultnak az ítélethozásra, az ügyet a kör elnökének lepecsételve fölterjeszti s az elnök köteles a közgyűlést 14 nap alatt összehívni; itt a tagok

közül sorrendben 36 nevet fölvolvas, s ezen 36 tagból a vádló 12-öt, a vádlott is 12-öt kidob; és így a megmaradt 12 tag képezi a becsület-bíróságot.

E bíróság tagjai maguk közül előadót választván, ez a lehető leggyorsabban megvizsgálja az ügyet, esetleg fölvilágosításokat szerez a tény valódi állásának kiderítésére s az így földerített ügyet ítélet alá terjeszti. A bíróság csak kétféle ítéletet alkalmazhat: vagy fölmentést, vagy írásban való megfédést; ezenkívül a földerített ügyet a közgyűlés elé terjesztheti.

A közgyűlés hatásköre.

Azon ügyekben, melyeket a becsületbírósg fölterjeszt, ugyanannak előadója referál a közgyűlésnek is.

A közgyűlés minden tagjának joga van a közgyűlés elnökétől engedélyt kérni, hogy az előadótól az ügyre vonatkozólag fölvilágosításokat nyerjen; kérdést kiki adhat be, de azt csak az elnök teheti föl.

Semmiféle vitának helye nincs; vád- és védbeszéd mellőzendő, mivel köteles mindkét fél érveit a választmánynak, esetleg a becsület-bíróságnak már előbb betérjeszteni.

Az előadás után az egyesület (kör) minden tagja az elnök elé megy s az elnök által fölített „bűnös vagy nem bűnös?“ kérdésre igen-nem vagy nem-mel szavaz és ezen szavazatok többsége képezi a fölmentő vagy elmarasztaló ítéletet.

A közgyűlés 1-ször: fölmenthet; 2-ször: kizárhat minden tagot. A kizáratást köteles az elnök hírlapilag közzétenni, maga és a jegyző aláírásával.

A becsületügyi választmány és a becsületbírósg tagjai a megválasztáskor az elnöknek a közgyűlés előtt kezököt és becsületzavukat adják, hogy igazságosan ítélnék.

A tárgyalás alapelvei.

Minden becsületügyi eset visszafel tárgyalassék.

Ezen ajánlatom első tekintetre visszatérek a tárgyalásnak; de ha komolyan megfontoljuk, helyes alapon nyugszik, és pedig azért, mivel bebizonyított tény, hogy minden összeszólalkozás enyhén kezdődik, s a kölcsönös visszafelérés teszi a szóváltást élessé, úgy hogy az, sajnos, több esetben tetlegességig is fajul.

Több meggyőzést hallottam az elv ellenében, leginkább azt, hogy oly hideg vérrrel nem mindenki bír, hogy egy sértést felelet nélkül eltűrjön.

Erre azt jegyzem meg, hogy nem csekély hidegvért kölcsönöz a tudat, hogy: hallgathatók, mert egy morális testülettel a jogtalan sértésért elégteltet fogok nyerni; míg ellenben egy általam utólag történt sértés engem fog hibássá tenni. — És végre is azon jöghoz, hogy valaki magát mi-vel embernek tarthassa, mellőzhetetlen következmény az önuralom.

Tehát mindig az utolsó sértés legyen büntetve s illetőleg erősebben büntetve. — Ha valaki, ki az utolsó sértést tette, bizonyítja, hogy ő megfédkezett ugyan magáról, de ellenfelétől előzetesen arra provokálva volt, akkor a másik fél eljárása is roszalható, de soha oly mértékben, mint az utolsó sértőé.

Erre az eljárási elvre azért fektelek ki-váló sulyt, mert ez nagyon sokat könnyít a becsületügyek elintézésében és az a jó hatása is lenne, hogy kizárja a művelt lényekhez nem illő botrányokat, vagy leginkább is nagyon megkevesbitené azokat.

A tagok kötelezettsége.

Minden tag az egyesületbe beléptekor aláveti magát az egyesült becsületügyi eljárásnak.

A tagok nem léphetnek ki az egyesületből, mielőtt egy megindított becsületügyi eljárásnak vége nincs, vagy ha az illető ki is lépne valamint ha meg nem jelennek is az illető fórumok idézésére, az ügy folyama azért meg nem akad.

Ezt azért ajánlom, mert mi erős állás kell hogy elfoglaljunk s nem szabad engednünk, hogy egy tagunk, a ki körünkbe nem méltó, egy más morális testületbe beléphessen és utólag netan újból felmerülő eset miatt ama másik egyesület a s zeurchényást tehessen, hogy miért simítottatok el egy ilyen ügyet.

Fognak előfordulni oly esetek is, hogy becsület-sértések oly egyének között történnek, a kik közül csak az egyik tagja valamely, ilyen becsületbírósgu egyesületnek és a másik nem hajlandó magát ellenfele becsületügyi bíróságának alávetni: akkor egyéb tennivalót nem látok, mint hogy az illető egyleti tag, magát az egylet előtt tisztázandó, az ügyet bejelentse és a választmánynak tudomására hozza, hogy ellenfelével maga fogja azt elintézni.

* * *

Ezek azon elvek, miket a becsületügyek vértelküli elintézése céljából előterjeszteni kívántam, alapjokban nem újak és távol legyen tölem, hogy csalhatatlanságot követeljek azoknak; én csak azt óhajtom elérni, hogy ez az ügy végére komoly vita tárgyat képezze: talán más sokkal célszerűbb alapon kiinduló orvoslási módot tud ajánlani. Legelső föltétel azonban, hogy a társadalom, mint egyedül hivatott, vegye a kezébe legdrágább kincsünk, becsületünk ellenőrzését s megóvását.

„Sz. H.“

*) Berzenyey István honvéd-főhadnagy úr a párbajról a kolozsvári m. kir. tudományos egyetemnél a következő értekezést tartotta. Ez értekezés annyira fontos, hogy azt mi is szívesen közöljük. Szerk.

HETI SZEMLE.

A háború színhelyéről. Az október 24-ki nap a holgár harcmező minden pontján véres tusák, jelentékeny küzdelmek napja volt. Ugyanakkor, midőn a plevna-sofiai uton Gurko lovassapatai s a gárda egy hadosztálya vivtak nagy csatát, a cárevis serege is új kísérletet tén, hogy a Lom vidékén állást foglaljon. Szerdán a trónörökös seregének egy egész hadteste rohanta meg Assaf pasa hadállásait Jovan-Csiflik közelében. Már vasárnap nagyobb csapatot küldött az orosz fővezénylet e fontos posztó ellen. De az ott álló török hadosztály véresen visszautasította a támadást. Szerdán megújult a harc s ezután az oroszok imponans erőt vetettek az ellenségre. Több óráig dühöngött az elkeseredett küzdelem s csak az idejében érkezett erősítés mentette meg a törököket a vereségtől. A tulerő folytatán már inogni kezdtek soraik, midőn a segélycsapatok megérkeztek s a nap sorsát a törökök javára döntötték el. Az oroszok 800 halottat hagytak a harcmezőn; sebesültek száma körülbelül 1500—1800-ra tehető. Itten tehát nagyobb arányú csata vívott, melyet az oroszok hasztalan akarnak közönséges kémzsemlék sorába iktatni. Egy egész hadtest, 8 uteg és több lovasezred vett benne részt s a vereség annál érzékenyebb, mert a császári család egy tagja, Leuchtenberg Sergius herceg is a vérmezőn maradt. Ugyancsak szerdán az orosz balszárny Pyrgos felől is intézett támadást a ruscsuki sereg ellen. E harc csakugyan nagyobb kémzsemlé jellemevel bírt; több órai harc után az aránylag gyöngye orosz sereg 500 főnyi veszteséggel régi állásaiba szorítottatott vissza. Mindezen kisebb nagyobb küzdelmek azt bizonyítják, hogy a cárevis serege szerdán megkezdte a Lomvonalon forceirozását, de minden ponton visszazetett, s erőködesei csak többé-kevésbé érzékeny kudarcra vezettek. Nem ily biztatók a kilátások Plevna környékén, hol Gurko tábornok 24 lovasezredből, egy gárda hadosztályból, több lövészszázalókból álló kombinált hadteste szerdán véres csatát vívott Sefket pasa seregével. E csatáról ma két tudósítás van előtünk; az egyik török, másik orosz forrásból s mindegyik magának vindicálja a diadalt. Meglehet, hogy mindegyiknek igaz van, mert úgy látszik, hogy mindegyik távirat a nagy csata más-más mozzanatára vonatkozik. A török seregéről az oroszok Telis és Radomir ezek közt megverettek és visszaűzetek; az oroszok távirat szerint Telis és Dubnik közt győztek és erős posztókat foglaltak el. A veszteség a törökökre igen érzékeny s Osman és Sefket pasának most minden erejüket az elvesztett hadállások visszaszerzésére kell fordítaniok. Ennek még kell történnie mielőbb még az orosz fővezénylet e pontokra nagyobb csapatot küldjön, nem dob s míg a posztókat tulságosan meg nem erősítik. Ha a törökök a plevna-sofiai utat az esős időjárás beállta előtt meg nem tisztítják az elieségtől, akkor Osman pasa ostromozár alá kerül, melyet fölötté nehéz lesz akár ő neki, akár Sefket pasának áttörnie.

Ithon. A sokat emlegetett osztrák-magyar-német kereskedelmi szerződés nem jött létre. A szerződés meghiusultának okait a lapok igen egyoldaluan s a közvéleményt félrevezelő módon adják elő. Nem áll az, hogy a szerződési tárgyalások alapjául szolgált osztrák-magyar vámtarifá oly vámemeléseket tartalmaztak, melyek miatt Németország nem fogadhatta el a tarifát. Ez érvel a németek a tárgyalások döntő stádiumában nemis állottak elő. A meghiusulás oka kizárólag az, hogy Németország nekünk semminemű vámleszállítást nem akart engedélyezni, — főképp üveg- és anyagárakra nézve; továbbá Németország részben meg akarja szüntetni az osztrák nyerslenfélék vámmentes kivételét. Tehát nem Ausztria, hanem Németország védvámpolitikája hiúsította meg a tárgyalásokat. Németország az 1868-iki szerződést semmi tekintetben sem akarja megváltoztatni. Ausztria-Magyarországhoz intézett dictatuma, melyet egy állam sem fogadhat el, így hangzott: a vámtarifá, mely sok évi munkának s két kormány közös megegyezésének eredménye, egyszerűen mellőztessék s fogadtassanak el a német követelések. Egyébiránt egy dolog igen feltűnő: Németország a hat hónapi tárgyalások alatt folytonosan elfogadta alapul az osztrák-magyar vámtarifát, míg most a tárgyalások befejezése után az alapnak teljes mellőzését kívánja. A magyar képviselőház hétfő, azaz okt. 30-án kezdte meg a tárgyalást az osztrák-magyar banktársulat létesítéséről. A vita hosszas lesz, de kimenetele bizton előre látható. A többség elfogadja igen nagy hiányai dacára a javaslatot; el annyival inkább, mert a bankügyi bizottság szövegezése szerint a bankintézet létesítése el van különítve a 80 millió adósság kérdéséről, és mert az alkormányok kinevezésén kívül nem maradt fenn a két törvényhozás közt az alapszabályok nézve fontosabb vitályos pont. De ha az osztrák törvényhozás megmarad eddigi útján és föltételeket akar Magyarországnak dictálni, akkor nem jön létre sem ez év vége előtt, sem ennek utána osztrák-magyar jegybank. De azért — mint Herbst mondja — létre kell jönni még az idén a banktörvénynek. Igenis december végén lejár az osztrák nemzeti bank szabadalma, esedékessé válik a 80 millió adósság. Lássá Ausztria, miként rendelkezik a bankkal, milyen törvénnyel hosszabbítja meg privilegiumát és adósságát. Mi meg voltunk törvény nélküli bankprovisoriummal eddig is megélhetünk tovább is. Szóval: mi várhatunk.

Franciaország. Franciaországban eddig a két nagy párt épen oly hajthatatlanul

áll szemben egymással. Megfigyelik egymást, érintkezésbe lépnek egymással, de csak hogy az ellenség gyöngéit kikémleljék, kikutassák. A küzdelem a megyei bizottsági választásoknál meg fog újulni s a vezetők a választási helyekre mentek, hogy a harcot személyesen vezessék. Azt hiszik, hogy csak e választások után lesz eldöntés arra nézve, történhetik-e kiegyezés vagy pedig acutabb jellemet ölt-e a vallság.

Olaszország. Mint a „Pol. Corr.”-nak Rómából okt. 21-ről írják, oda folyton érkeznek a hírek, hogy Olaszország nagyobb városában a francia köztársasági diadala alkalmában igen határozottan közlarsasági jellemű tüntetések tartottak. A legtöbb városban de főleg Nápolyban és Milanóban csak tüntetést használtak a jövendőbeli olasz köztársaság iránti óhajukat kifejezők. Így például Nápolyban csak ritkán éltették a franciákat és Gambettát, de annál sürűbben a jövendőbeli olasz köztársaságot, Garibaldit, Cairoli, a jövendőbeli köztársaság miniszterelnökét, Avezzent, a forradalmi bizottságok elnökét; Victor Emanuel király egy eljött sem kapott. Egyébiránt a tüntetések minden zavar nélkül mentek végbe. Levelező kiemeli, hogy az olasz forradalmárok nagy barátsággal viseltetnek a németek iránt, mert hódító terveiket Németország segélyével gondolják valószínűtlennek.

Szerbia. A szerb kormány ép oly idegenkedést tanusít a népképviselő összehívása iránt, mint a bukaresti miniszterek. Risztics és társai is azt határozoták legközelebb, hogy a skuptina csak decemberben üljön össze. Időközben szép csendesen folynak a hadikészületek; a kormány párisi és brüni gyárakban számos katonai egyenruhát rendelt meg, melyek azonban csak a télen fognak elkészülni. Addig valószínűleg a szerb actió is szünetelni fog. —y.

Panaszok a közönség köréből. *)

Tekintetes szerkesztő úr!
Azon édes remény tudatában hogy szives leend e következő sorokat becses lapjában közzétenni, hátkorodom e közleményemet be- küldeni.

Mint iparos ember októberhő 20-án nagy-szt.-miklósi vásáron megjelentem, este szerény vacsorám elköltése végett egy vendéglőbe tértem be, hol kevés időzést után, nem kissé utköztem meg egy gróf Nakó Kálmán úrnak ott jelen volt erdése, — törökellenes, durva magaviseletén.

Fiala benzegő erdész úrnak ebbeli, e lapba fel nem sorolható goromba kifejezéseit, mit a törökök ellen szórt, csak elhallgattam, de azután kezdte ő sérteni a magyarokat, kigunyolni a magyar nemzetet, gunyszavakkal illette a szabadságharcban résztvevő mágnási osztályt, mely jelenetnek szinte az uradalmi istálló-mester, Varga is tanuja volt, — és a dologot megköszöve hallgatta, nem állhatott meg, hogy Fiala urat a legerélyesebben rendre ne utasítsam, hogy a magyar nemzet elleni további sértetéseivel hagyjon fel.

Felhívom ezen tényre gróf ő méltósága figyelmét, hogy ha már gusztausa van uradalmán magyarelleses külföldi tiszteket tartani, tegye legalább arra figyelmessé, hogy ebbeli érzelmeinek nyílt helyen kifejezést ne adjanak, mert e miatt a nép csakis ezen férgeket tápláló uraságot itéli el.

Perjámos, 1877. évi okt. 24-én.

Förroy Péter,
szíjgyártó-mester.

HIRHARANG.

* **Megvén egészségügyi bizottsága** mult hó 29-én tartott ülésében O-Besenyő mezőváros kérvényét, hogy otthelyt egy gyógy-szertár felállítását pártolni határozta.

* **Az országos magyar képzőművészeti társulat** küldöttsége Mailáth György, mint a műcsarnok építésére alakult országos bizottság elnökének vezérlete alatt tegnap ő Felsőgárd tisztelettel, megköszönvén a 30.000 frtnyi adományt, melyet a műcsarnok szomszédságában levő telek megvétele s felépítésére engedélyezett, egyszerűen azon kérest terjesztette elő, hogy október 31-éig elkészülő csarnokot s az abban rendezett első kiállítást az illető nap megállapítása mellett személyesen megnyitni kegyeskedjék. A király a kérelem teljesítését megígérte s megnyitási napul november 8-át tűzte ki.

* **Csiky Gergely újabb diadala.** Örömmel értesülünk, hogy a délmagyarországi írói karnak kiválóbb disze, Dr. Csiky Gergely temesvári hittanár, a nemzeti színház dráma-bírálo bizottsága által újabb babérral ékesítetett fel. A fővárosi lapokban ugyanis azt olvassuk, hogy a nemzeti színház dráma-bírálo bizottsága „A mágnusz” című egy felvonásos szomorújátékát előadásra ajánlotta. A darab a Petőfi-társaság egyik ülésén is felolvastott.

* **Megugrott táncmester.** A minapi verőfényes szép őszi napok legszebbikén először látták őt, a török-becei szépek ablakai alatt, révedező sovár tekintetekkel áldogálni. Gyűrött lószőr kalapja, fölkonnyult sáros bagariái, kikandikáló vattával beült bokátverő téli kabátja első pillanatra is látták, hogy nem minden harasztban terem öhozzá hasonló oroszán. Bátor tekintetéből valódi szittya lélek sugárzott; mindenki azt hitte,

*) Az e rovat alatt közölt cikkekért nem vállal felelősséget sem tartalmára sem irányára nézve a Szerk.

hogy ő Toldi Miklósnak unokája bizonyosan. Elvégre aztán mégis kislit, hogy ő biz csak táncmester; de nem ám ilyen-olyan, hanem valóságos amerikai fajtájú táncmester. De kaptak is am rajta, de táncoltak is ám, tán egy egész álló hétig! Az olyan apróságokat is elvitték táncolni tanulni, akiket két szunyog is elvihetne egy rúdon. Hanem csakhamar vége szakadt a táncolásnak, és amiben vétettek a fejek, a lábak adtak meg az árát. A táncmester tudta mikor kell lóra ülni: fölszedte hát az egész hónapra szolgáló tanpénzt és — megugrott vele. Gondolta magában: egy ember szokése ki nem üti a világ fenekét. A minthogy nem is azért írjuk ezt, mintha a jó becsiek reklamálnak az eszemadtát, hanem csak azért, hogy tudassuk vele, bárhol rejtezik is, hogy T.-Becsére vissza ne találjon menni, mert ott ugyan somfa hájjal készülnek megkengetni nemes fundusát!

* **Ipolyi Arnold püspök,** kinek áldozatkészsége a művészet terén elég ismeretes. Ujabbban a fiatal festő nemzedékre is kiterjeszté figyelmét. Közelebb Festi Árpád szép tehetségű ifjú művésznoket karolta föl, ki néhány hétig Szt.-Kereszten vendége volt, a hol számos érdekes tanulmányt festett. A püspök egy nagyobb képet is megrendelt nála, mely a szt.-kereszti szép park egy részletét tünteti föl.

* **A restauratói dolgában** irván a „P. N.” egy eszes vezérézikket, a többi közt — mintha csak hozzák szólna — ezeket mondja: „Ki legyen alisan — az a főkérdés; főjegyző, aljegyzők, szolgabírák, arvaszék következnék sorban. Tisztség és fizetés, becsület és kenyer kívánatos dolgok az emberek előtt, s jó tisztviselő, ki rendben tartja a megyét, vagy járást, akkora jótétemény a polgároknak nézve, hogy nem csoda, ha közreszvet kiséri a választásokat. A különböző érdekek harca ez. Személyes ambíciók és egyéni érdekek játszódnak minden választásnál a főszerepet; családi hagyomány és büszkeség, mely öröklött befolyásátfentartani vágyik, gyakran jön összeük közésbe a tehetség és tanulmány önérzetes törekvésével. Egy szempont — a jó közigazgatásé, — hogy minden üresedő állomás a legalkalmasabb és legmegbízhatóbb emberrel töltsék be, ritkán irányadó, mert restauratói kor minden jelölt a legalkalmasabbnak mondatik, s a legmegbízhatóbbnak ígérkezik. Választás után a remények és ígéretek nyomában sántikal a gáncs s a csalatkozás. A megyerendezéssel a municipálistáknak egész táborá elégtelen a centralistáknak semmi közük hozzá, a tisztviselő nem találja practicusnak, a nép nem látja hasznát stb.” Ezen új megyei rendszer — írja tovább a „P. N.” — a küszöbön levő új választások alkalmából vettetik a tűzpróbára! Ezekről sok függ. Változás a személyekben lesz akárhány mindenik vármegyében. Sok kifaradt, kiszolgált, önkényt távozó megyei tisztviselő van, sok haszonvetellenek bizonyult, sok népszerűtlen; számos új ember akar szerencsét próbálni, sok régibb tisztviselő előléptetést óhaj, sok fiatal ember fel akar csapni rekrutálnak. Tartozkodni jóslatokba bocsátkozni a várható eredményre nézve. Mindenkép kívánunk kell, hogy a tisztikar lelkiismeretesen szemeltesse meg s a közigazgatási szolgálatra alkalmas egyénekkeltöltsék meg. A pártszempont legyen mellékes a közérdek szempontja mellett, mely azt követeli, hogy akárminő legyen a rendszer, és akárki legyen miniszter: az állam, a megye, a járás legyen jó rendben s a nép dolga végeztesse el okosan azok által, kiket az önkormányzat a végrehajtással megbizni fog.

* **Currentáltatnak:** Schwarz Adolf, ki magát hazafi lelkületből Abelardnak írja. Hitvány göröcső alak, sörteszerű hajjal, ravasz hyéna szemekkel, az intriga kinyomatával arcán. Ékes szavú szónoknak tartja magát, szemtelen és toladó. 38 éves. A debreczeni rendőrségnek adandó át. — Schäfer József, foglalkozására nézve színész, többrendbeli csalás után futásban keresett menekülett. A székesfehérvári rendőrségnek adandó át. — Plaschke N., nyitrai születésű 20 éves tót, kicsiny alak, fekete hajakkal. Lopott Krakkóban 2000 frtot s a pénz elodab állott. A bécsi rendőri igazgatóság currentáltatja.

* **Madárhusban levő leány** fölfedezése képezi egy „komoly házassági ajánlat” közhírre tételének czélját. Az ajánlat, melyet a minapában megindult fővárosi újság közöl, szóról-szóra imigyen hangzik: „24 éves fiatal ember vagyok. A kik eddig azt mondták, hogy a csinos legények közé sorozhatom magamat, becsületszavakkal erősíték, hogy nem hizelegnek. Jövedelmem 2400 forint évenként. Megunva a legényéletet házassodni akarok. Imádni volnék képes a szükséges vagy barnaságra való tekintet nélkül egy karcus, ugynevezett madárhusban levő szelidlelkű, ábrándos kedélyű leányt, ki képes a háztartás vezetésére; gazdagságra nem nézek, hanem megkívánom, hogy jövendőbelim jóltudja készíteni a tarhonyás pörköltet, mely kedvencz eledelem. Rajta hát szépeim, ki bizik e föltételeknek megfelelhetni, e kis hirdető útján „Alkalmas feleség” czimen megkérdezhel velem értekezéseit! — Ugyan ne izéljen maga kis hamis! Már 24 éves és mégis bolond kend?!

* **Muszka milliárdok.** A „Mémorial Diplomatique” calculusa szerint a muszka hadsereg mozgósítási költségei 90 millió rubelt tesznek ki. A móta a muszka katonaság állépte a Pruthot, 50 millió rubelt költött el havonként. A muszka „culturarharc” költségeinek teljes összege a mai napig nem kevesebb, mint másfél milliárd frank! E roppant kiadás mellett a hadsereg tudvalevőleg ehezik, szomjazik és fazik; sőt még meg is — veretik! Ily háborút viselni oh mily jó, oh mily dicső!!

* **Patti Adelina** elhagyta Angolországot, hol tíz nap alatt öt hangversenyben lépvén föl 50.000 frankot keresett. A művész nő Parison keresztül Milanóba utazott, hol kilencz-szer lép föl, minden föllépéséért 8000 frankot kapván. Innen azután Velenczébe megy, hová négy előadásra hívták szintén kitűnő föltételek mellett.

* **A novemberi előléptetés** szerint, mely a katonai hivatalos lapban tegnap jelent meg, a közös hadseregben altabornagyok lettek a következő tabornokok: Graf Messou de Bielle Gusztáv, Rainer főherceg főudvarmestere, Sikrow Ferencz lovag és Hayek Frigyes, ki a budapesti főparancsnokságba van beosztva. Vezérőrnagyok lettek a következő ezredesek: Thodorovich Miklós, Csikos István a zárai parancsnokságnál, Gravenitz Viktor, gróf Thurn Taxis Lamoral herceg, Vetter Antal, Windschgrätz Josef herceg, Szalabéri Horváth János, a magyar és horvát mensesek katonai felügyelője, Hermann Viktor, Scherderek Konrád, Hussarek János lovag, Harzinger Antal, Waldstätten János báró, Mensdorff-Pouilly Arthur gróf, Würtemberg Miklós herceg, Grünne Fulop gróf, Gugg Ferencz lovag, Vlasits Károly báró s végre Ghyeczy Béla ezredesek. Összesen három altabornagy s husz vezérőrnagy.

* **Széli pénzügyminiszter** holnap esetleg szerdán fogja befejezteni az 1878-ki költségvetési javaslatot. Az előirányzat — mint már egyidőben jeleztük — dacára annak, hogy magasabb kamatöltséget kellett felvenni és a közigazgatás minden ágában az utolsó években keresztalvált megakarítások újabb törléseket alig engednek meg, mégis kedvezőbb mérleget fog felmutatni, mint az 1877-ki költségvetés.

* **A tiszaszabályozási társulatok központi gyűlése által hozott határozatok,** mint a „B. H.” írja, nem számíthatnak feltétlenül a kormány támogatására. Nagy nehézség merült fel illetékes körökben különösen azon óhaj ellen, hogy az ártérek a kataszteri felvételéknél egy osztályal jelebb soroltassanak. Ezt az illetékes körök felfogása szerint nem igen lehet engedélyezni, miután a Tisza szabályozás által az illető birtokok nemcsak terhet, de jelentékeny értékmelkedést is nyertek. — Hol volna például az igazság berégi ártéret declassifikálni, mikor az holdankint 1 frt. áldozattal tiszzeres értéket nyer? Hasonló viszonyok állnak a többi társulatokra is, s így az egyenlő eljárás a legnagyobb igazságtalanság volna.

* **Magyar leány a szultán háremében.** Egy Konstantinápolyi levelező írja: Megígérttem s erősen feltettem magamban, hogy a szultán magánéletéből ki fogok tudakolni egy és más. A szultán pipáiról már irtam. Komornokom, (vagyis nem az enyém, hanem a szultáné) kivél ismeretséget kötöttem, mint afféle muzulmán roppant tartózkodó, bár sok mindent elmondhatna. Hanem érdekes a mit megtudtam tőle legújában, hogy a szultán háremében a sok mindenféle nemzetiségű odalisk között egy magyar leány is van Zsébenből, vagyis azt hiszem, hogy Zsébenből. Itt „Julis” a neve, a mi nem jött jelent s nyilván makrancos természetéért csufolatja vele a hatalmas ur, a ki nagyon kedveli s néha napján, ha jó kedve van, magyar dalokat szokott vele énekelletni. Szájtzerű ősi szokás, hogy az odaliskok közül az, a ki arra érdemessé teszi magát, némi háziasszonyi szerepet visz a háremben s most e magyar leány már hónapok óta ügyel fel az egész lakosztály csinoságára. — Hogy eredeti neve mi volt, azt nem tudom. Az egyén, ki beszélte, Kadine-nek nevezte, a miből először azt hittem, hogy Kati volt; a Kadine azonban mint utóbb megtudtam, azt jelenti, hogy „nagyon kedvelt”; ő a hárem legkedvesebb hölgye. A Kadine azt a jogot élvezi, hogy a szultán ágának függvényeit naponként ő huzza szét és bocsátja le, mikor ő felsége lefekszik. Annnyit mondhatok, hogy a szultán kegyencze most nem francia, se nem más nemzetiségű, hanem ezen Kadine. A háremi életből csak nők utján lehetne jutni valamire, mert a férfiak e tekintetben nagyon tartózkodva mondják el a mit tudnak. Két hónap előtt négy cserkesz női kildtek ki a palotából s áttették „nyugdíjra” az ő-szerályba, állítólag azért, mert oroszul tudtak, egymás közt így beszéltek s az oroszok ügyével kissé rokonszenveszték; a mit a szultán saját körében el nem turt.

* **A legöregebb ember széles Magyarországban** — mint lapunknak írják — kétségtelenül Kodo Pascu, lunkai, biharmegyei román paraszt, ki isten segítségével az idén töltötte be 125-ik évét. Az öreg évei számáról csak annyit tud, hogy a forradalomkor bizonyos ügy miatt anyakönyvi kivonatára szükségé lévén, ez okiratban 1848-ban 96 évesnek mondatott. Hajdánban összejárta Magyarországot és Szerbia nagy részét, de már vagy 30—35 év óta munkára képtelen lévén, szülőfalujában, Lunkán, könyörületes emberek alalmazásából tartja fenn magát. Szemei, hallása és lábai gyengék, de azért még mindig saját

erejéből keresi fel az ottani derék erdész lakását, hol pontosan kikapja bizonyos napokon élelmét. Emlékező tehetsége elég jó, s ennek segítségével nem egy nevezetes politikai eseményt képes az ujjok emberének előadni, melyet ez csak a történelem nyomán ismer. Az öreg alakja meggyöbedt, arca és kezei száz ranczótól redősek s egész külseje első pillanatra elárulja a sok évet látott embert. — Étvágya még mindig jó, csak fogai hiányával van baja; szenvedélyes dohányos, de miután pipára, dohányra nincs pénze, ennél fogva dohányragásra adta magát, sőt még orrát is ezzel tömi meg. A halált óhajtja, de mi haszna, ha ez itt fedte őt. Az öreg több nyelvet beszél, köztük a magyart is.

*** Halottak napja.** Ma délután tömegesen vándorolt a közönség a temetőbe elhunyt kedvesek sírját felkeresendő. Este, a meggyújtott mécsek, világa lobogott mindenfelé, s több felől hangzott az ének, hogy „memento mori.“

*** Ezt is jó tudni.** Dr. Bodó Sándor egy hozzánt intézett levelében annak ad kifejezést, hogy a megyei csendőrséghez ne fogadtassanak be családok egyének, de a csendőrségben nőtlen legyenek. Azzal indokolja indítványát, hogy halálkozás esetén nem marad akkor hátra árva család. Az igaz! de mikor az a család ember is vállalkozik a csendőrség állomását elfoglalni ha üresedés van. Bodó úr egész katonásan szeretne szervezni a csendőrséget.

*** Egy szerény kérdés?** Balogh Imre egy levelet intézett hozzánk, a melyben fölker bennünk, hogy kérdezzük meg Debeliácsa község tanácsát hogy miért fizet a közbiztonság fenntartására gazdag és szegény, egyaránt személyenként 1 frt. 50 krajczárt. Mikor vannak gazdag földművelők, akik többet is fizethetnének, míg egy szegény zsellérnek, mily nehezen esik éppen annyit fizetni, mint az első gazdának a községben. E tárgyban mint a levelező állítja egy 35 tag által aláírt folyamodvány is beadott a községhez, de még eddig határozat nélkül, ott hever valahol a jegyző ládjának fenekén.

*** Különlegességek.** No bezzeg nincs már okunk a panasznak, városunkért is tettek, már valamit. Ugyan mit? Hát felállítottak a dohány tőzsében, még egy doigot, „specialitás“ név alatt, a mi kényelmünkre és az álladalmi pénztár javára. Rósa Náci barátunk annyira megörült ez atyailag gondoskodó nagy kegynek, hogy már a vasutól alig beszél! Nincsen több ily szerencsés város nagy Magyarországon? (Éj, ej, de keserű tud lenni. Szerk.)

*** Járvány.** Német-Elleméren a dyphtheritis ugyancsak szedte áldozatait. Az ember nem hallott egész nap egyebet mint a harangok zúgását. Ma örömmel értesültünk községünk derék orvosától, hogy a járvány már jóval alább hagyott.

*** Az alsó-tiszavölgyi érdekeltségnek** f. évi okt. 21-én tartott közgyűlése alkalmából Katona Antal a felső torontali armentesítő társulat főmérnöke egy emlékiratot nyújtott be gr. Károlyi Sándorhoz, az érdekeltség elnökéhez. Az Alsó-Tiszavölgynek az áradási veszélytől való megmentése érdekében, ez emlékirat a következő főbb teendőket jelöli ki: 1. A Csongrádon alóli gyenge képződésben levő 9 átvágás mielőbbi kiépítése minden erélyvel szorgalmazandó; 2. Oda kell hatni, hogy a mellékfolyók szabályozása lehetőleg szüneteljen addig míg a Csongrád-Titelbeli átvágá-

sok teljesen kiképződnek. 3. Hogy a Csongrádon felüli átvágásoknál minden munka szüneteljen addig, míg az alsó átvágások kiképződnek. 4. Hogy a Tokajon felül eső átvágások közül a még meg nem kezdett kettő abba hagyassék, a rozsz képződésben levő 19 pedig további kiképződésében mesterségesen meggyógytassék; 5. Hogy a Maros kiömlési torkolata a szegedi mederszorulat alatt, közvetlenül a vedresházi átvágásba vezettessék. 6. Hogy a Tisza torok tervezett átalakítása általi kiömlési pont kedvezőbb egyesítési szöveget nyerjen és a hajózásra ily veszélyes eddigi állapot megjavíttassék. 7. Hogy mindazon régi és újabb töltések, melyek által az ármeder 300 öln aluli keskenységére szorították, fokozatosan elavóltassanak. 8. Hogy az annyira veszélyes szegedi állapotokra országos figyelem fordíttassék. — Végül kívánatosnak mondja az emlékirat, hogy a Tiszaszabályozási ügy számára egy kellő hatáskörrel felruházandó központ szerveztessék, mely azt úgy fel, mint lefelé kellőleg képviselvé, kifejezést és érvényt adhasson mindazon igényeknek, melyek e nagyfontosságú országos vállalat terén felmerülhetnek.

*** Tüzből a vízbe, innen az oltárhoz.** N. városban közelébb amint a hid közepéig ér egy fiatal, szép hölgy, észreveszi, hogy égei valami és csakhamar reá ruhája lángolni kezd. Borzasztó volt csak elgondolni is: mi fog következni. Megmentésről szó sem lehetett, mert míg a vizet előhozták volna, vagy egyéb megmentési eszközről gondolkoznak, a fiatal leány okvetlenül áldozatul esik. Tizenhét évvel, róza arccal, kincs és gazdagság mellett elveszni, a legszomorubb sors, nemis említve a retentő halálkínokat. P. Gy. ügyvédségét felváltotta magát. Ha Dugonics Titusz a vár fokáról leugorhatott a törökkel, miért ne ugorhatná le ő egy szép leánnyal a hídról. Ott sem volt, itt sincs egyéb választani való. S még talán megis menheti a leányt. A gondolatot tett követte és a másik perczben az ifjú és az égő leány együtt rohantak a mély folyóba. Rémülve nézték a hídról a jelenetet. — A leány esés közben elájult, de a mint a folyóba esett, égő ruhája azonnal elaludt. Most a fiatal ember minden erejét összeszedte, hogy magát és az alélt hölgyet partra szállíthassa. Olyan eget hasogató éjelenek még Patti Adeline vagy az a mérsárosmester sem kapott, ki a tót Góliátot földre terítette, mint ez a derék ügyvédhojtár. A leányának csak arca sérült meg a zuhanás közben, de az élete meg volt mentve. — Csakhamar magához tért. Gyorsan bevitték a legközelebbi házba, hogy átlátozkodják, s aztán haza szállították a megremült apához, ki azt sem tudta hova legyen csodálkozásában. A szerény ifjú sem kitüntetésre, sem jutalomra nem vágyott, még attól is vonakodott, hogy a leánykával még egyszer találkozzék, és ennek halas közönetét lehetővé tegye. A fiatal hölgyet nem lehetett állására és ott fejezte ki könyek, kézszerítések közt, hogy a legkínosabb halál torkából kiragadta s visszaadta az életnek. Van-e eset, hogy ily nemes események történetre, halára, szerelemre ne lobbantana egy fiatal leányka, érzi szívet, ha az ifjú is úgy akarja. Kit szerethetne jobban, mint az ily nemes, áldozatkész férfit, ki az ismeretlenért is odavette életét. Minden úgy történt, mint a novellákban az ifjú nemzedék ohajtja. — Gyula nem maradt hígda a most már másodszor lángoló leányka iránt, s pár hét múlva megkérte a Klárka

kezét. Az öreg apa áldását adta az ifjakra, kik igazán kiállottak a „tüzpróbát“. A jövő héten meg lesz az esküvő is. Forróbban szerető ifjú párt még alig egyesített a pap áldása. A véletlen mégis csak nagy szerepet játszik emberi életünkben.

*** Egy tolvajkirály történetét** beszél el a párisi Figaró, melyből a következő érdekes részleteket vesszük át. A tolvajok, kik a francia éjszaki vaspályát meglópták, végre zár alatt vannak. Főnökük egy tisztességes családból származó párisi, neve Benson. A francia német háboru idejében Benson Brüsszelben élt. Akkor alig volt még huszonhárom éves. Alakja kicsi, s arczának kifejezése erélyre mutat. Jóllehet röviden csak Bensonnak hívták, titokban azt susogták róla, hogy ez egyszerű polgári név alatt Montegut gróf rejlik, s így egy grófi tábornok fia. Alnevet azért vett föl, mivel a mosloha sors által szorongatva egy hírlap munkatársa lett, melynek irányja az ő nézeteivel ellenkezett. Azt is beszélték, hogy Benson ismét francia szolgálatba lép, mihelyt hazája kibékül a száműzött császárnóvel. S csakugyan Benson gyakran megfordult Londonban s visszatértekor rendszeres titokzatos ábrázattal járt-kelt. Bensonból azután egyszerre csak nagy úr lett. Bár megengedték neki a Párisba való visszatérést, ő a belga fővárosban maradt, egész házat bérelt ki, lovakat, kocsit, inast tartott, szóval gavallér életmódot folytatott. Egyik szép napon elfogták Bensont, kiről kislát, hogy sem gróf, sem tábornok fia, sőt hogy igen alsórendű családból származik. Benson ugyanis 50,000 franca tett szert s pedig nem valami becsületes módon. A háboru végén hamisított papirokkal mint Chateaudun város küldötte mutatta be magát a londoni Lordmayornak, ki előtt élénken lefesté helyesége nyomorát s segélyért folyamodott. A Lordmayor hitt Benson szavainak, lakomát rendezett tiszteletére. Végül 50,000 frankot adott neki, kérve, hogy vigye át szülővárosának London szives üdvözlését. A Lordmayor sokáig várakozott Chateaudun város köszönő levele, de hiába. Ekkor irt a halálan községnek, melynek előjárósága azután tudatta véle, hogy jótékonyágát egy csalóra pazarolta. Chateaudun senkit sem küldött Londonba s nem is kapott egy frankot sem. Benson urat tehát elfogták s kiadták az angol bírának, kik több évi kényszermunkára ítélték. Benson börtönében öngyilkosságot kísérelt meg, mert egy őrizetlen pillanatban meztelen mellét egy gázlampa fölé tartotta. De a börtönőr tetten kapta s elszámitva néhány sebet, Bensonnak semmi baja sem történt. A fegyházban szövetségre lépett több angol tolvajjal s kimenekülve, veszélyes bandát szervezett. Ő volt a társasság lelke. Mindig en gros dolgozott. Egy lakosztályt rendeztetett be s háza rendőrségi kaszárnyával összeköttetésben állván, a legjobb helyet választotta mivel a rendőrség nem gyanította a gonosz szomszédságot. Különben a rendőrköben is talált czinkosokra, kiknek segítségével mindig megtudta, hogy merre meneküljön. Benson milliókat lopott s az óriási összegeket álnév alatt az angol bankban helyezte el. Időközben lépre került s ismét tizenöt évi fogságra ítélték. Most a mindentudó Figaró tudni akarja, hogy Benson, dacára a szigoru őrizetnek, még mindig igazgatja bandáját, levelez s ad utasításokat. Ez kimagyarázhatlannak látszik ugyan, de annyira bizonyos, hogy a francia éjszaki vaspályának kirablása Benson vakmerő műve volt.

*** 80.000 font emberi haj importál-** tatiik keletről, Spanyolország és Szciziliából Marseille-be évenként. Ezenkívül mintegy 40.000 fontra rug azon haj, mely Páris, Bordeaux, Lyon s egyéb francia városok csatornái s személdombjairól nyeretik, mely bizonyos tisztítási s festési processzuson keresztül menve, az elegans holgyvilág hajkéü chignon, fürtök és egyéb hamisítványok alakjában van hivatva szolgálni. Ha a kényes hölgyeknek csak parányi fogalmuk volna azon hajak történetéről, — melyekkel fejüket beborítják, kétszer is meggondolnák, mielőtt oly divalhoz ragaszkodnának, mely csak a felületes szemlélet vagy a vaksággal megvert udvarlót képes megcsalni, és mely a tisztaság és kényesség fogalmaival határozott ellentétben áll.

*** Muszka kegyetlenségek.** Sófiahól írja az „Egyetérés“ levelezője e saját szemével látott jelenetet: Most (október 9.) hoztak Leondreváról egy öreg bolgárt s két nőt; feleségét s leányát. Az oroszok ezt az öregget levették a haját s meggyújtották a haját és szakalát, az öreg asszonynak pedig levágták a fülét és orrát. A leány nyakán találtak két-három ezüst darabot, sikoltva kérte, hogy hagyják meg azt neki, mert az drága emléke, inkább minden pénzt odaadja. Megfogták s őt megszeltenre vetkőztetve, 8-an egymásután a legaljabb kintzással illették, ráadásul megcsontkították. A leány meghalt; az anya tán megél holnapig, az öreg bolgár pedig most haldoklik. A törökök által felszedett három áldozatot aztán a bolgárok nem akarták befogadni házukba, s a kommandans pasa, Mehemet, e művelt és gyengéd ember szállította őket egy török házához; azonfelül sivele kirendelt három orvost, hogy ha lehet, valamit segítsenek a borzalmas kegyetlenségek e szegény áldozatain.

*** Megyénk közigazgatási bizottsága** f. hó 5-én d. e. 10 órakor tartja rendes ülését.

IRODALOM.

Taborszky és Parsch jóhírű zenemű kereskedésében épen most jelent meg: „A vereshaju.“ Népsziműnek nyolcz közkedves-ségű dala. — Ára 1 ft. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Szerkesztői nyiltposta.

A szerkesztő megérkezéig a kérdéses ügyben nem nyilatkozhatunk. A cikket azért tessék beküldeni. B. L. urnak. — A hirdetési díjak végett, a kiadóhivatallal lépjen érintkezésbe. Külömben lapunk elején szintén olvashatók. F. K. Arról a takarékpénztárról, majd nekünk is lesz elmondani valók. Az ideje nincs meg itt. A beküldött cikket, mindenkor átveheti. O. F. Azt üzenjük, hogy: „lassan járj, tovább érsz.“ K. L. A hangversenyről jelenleg többet közölni nem lehetünk, mert a közreműködőkkel még az ügyet nem tárgyaltuk. Ajánlatat közölje Kulifay Lajos derék polgármesterünkkel, ki szintén szives volt a közügy érdekében közbenjárását felajánlani. Az ajánlott tárgyra nézve a fő nehézség a teli hónapok alatt, a „hözatal.“ Balogh Imre Debeliácsa. — Ezt csak a hírharangban lehet felemlíteni, mert nem oly fontos dolog, hogy onallólag jelenék meg. Levelezőinkhez. — Tisztelettel felkérjük vidéki levelezőinket, hogy tudósításaikat minél rövidebben sziveskedjenek összefoglalni, illetőleg csak tényeket írni, mert hosszasan előadott dolgokat közölni — lapunk szük kerete nem enged meg. Az ily hosszasan beküldött cikkek csak a hírharangban röviden közölhetjük.

H I R D E T É S E K.

243. sz. 1877.

(244—2.2)

Árlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú közmunka és közlekedési m. kir. Ministerium 1877. évi október 2-án 12514. sz. alatt kelt rendelete folytán a Szeged-, Temesvár-, szászsebesi államút torontálmezejei vonalára 1878., 1879., 1880. években eszközözlendő kavics szállítás biztosítása iránt zárt írásbeli ajánlatok útján 1877. évi november 9-én d. e. 10 órakor a megyei alispáni hivatalban verseny-tárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak a vállalkozni kívánók, hogy 50 krros ötélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatukhoz az ajánlati bsszegnek 5%-át, mint bánatpénz csatoljanak vagy készpénzben, vagy pedig az árfolyam szerint számított m. kir. állampapirokban.

Az ajánlat vagy az egész vonalra, vagy egyes útmestéri szakaszra szólhat.

Az ajánlatban az egységi árakból teendő árelengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Az ajánlatok 1877. évi november 8-án déli 12 óráig okvetlenül benyújtandók az alulirt hivatalnál, minthogy később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlkozó a helyi körülményeket, a szállítási feltételeket stb. teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti. A szállítandó kavics mennyiség, annak egység arai, a részletes szállítási feltételek és a szerződés mintája az alulirt hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekintethetők.

Nagy-Becskerek, 1877. évi október 19-én.

Torontálmezejei m. kir. építészeti hivatal.

6047. sz. 1877.

(247—3.1)

Árverési hirdetmény.

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírre tétetik, hogy n.-becskerek város községe mint végrehajthatónak Popovits Wladiszlav

n.-becskereki lakos mint végrehajtást szenvedő elleni 120 frt. 97 $\frac{1}{2}$ kr. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a n.-becskereki 1048. sz. tjkvben a végrehajtást szenvedett tulajdoniul felvett 1600 frtra becsült ingatlan az 1877. évi november 22-ik napján mint első és 1877. évi december 22-ik napján délelőtt 8 órakor mint második határidőben, az alulirt kir. telekkönyvi hatóság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fog u. m.:

1-ször. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitűzött bírtok nem fog eladatni.

2-ször. Az árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben, vagy óvadékképes papirban kiküldött kezéhez letenni.

3-ször. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig: az első részletet az árverés után azonnal, a második részletet az árverési naptól számítandó 15 nap alatt, a harmadik részletet ugyanazon naptól számítandó egy hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a bírtokba lépés naptól számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál fizetni.

A bánatpénz az első részletbe fog beszámíttatni.

4-szer. Vevő köteles az épületeket a bírtokbalépés napjával tüzárk ellen biztosítani.

5-ször. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan bírtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6-ször. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközözlteni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-szer. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekeltek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsátatni és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáron alul is, eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitűzött javak

iránt tulajdoni vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál nyújtsák be, különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólítatnak azon jelzőlogos hitelezők, kik nem ezen kir. törvényszék székhelyén, vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltesük végett helyben megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be; ellenkező esetben Bozgan Floris helybeli ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál 1877. évi augusztus 4-én. tartatott ülésében.

1821. sz. kg. 1877.

Pályázat.

(246—3.2)

Torontálmezejében kebelezett Czernabara községben a jegyzői állomás lemondás folytán üresedésbe jöven — ennek választás utján leendő betöltésére a pályázat ennell kiirtván, felhivatnak mindazon pályázni szándékozók a kik az 1871. XVIII. t. cz. 74. §-a szerint a jegyzői szigorlatot Torontálmezeje szabírozottsága előtt letették — a magyar, német és szerb nyelvbeni jártasságukat igazolni bírták — hogy ebbeli folyamodványukat f. é. november 24-ik napját — mint a választásra kitűzött határidőt megelőzőleg, ezen szolgabírosághoz nyújtsák be. Ezen állomásnak járandósága a következő:

1. Szabad lakás természetben.
2. Évi fizetés készpénzben 400 frt.
3. Uti átalány, 30 frt.
4. Kézbesítésekért 20 frt. — továbbá szabályrendeletileg megállapított a magánfelek irányában teljesítendő munkáért járó díjjak.

Mokrinban, 1877. évi október 6-án.

Izákovicz Milán, szolgabíró.

Felölös szerkesztő: Balás Frigyes.

Főmunkatárs: Dr. Szentkláray Jenő.

Nyomatott és kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.